

Народна музика.
Соціально і родинно-побутові
пісні XIX-XX століття

Гураль Юля 10-Б

Жоден із фольклорних жанрів не може зрівнятися з піснею у широті охоплення життєвих явищ, відображення народного світосприймання, моралі та естетичних уподобань. У царині української народної пісенності соціально-побутові та родинно-побутові пісні посідають важливе місце. Розвинулися вони на основі традиції, виробленої ще раніше обрядовою й позаобрядовою ліричною та епічною пісенністю, продовжуючи та збагачуючи її.

РІЗНОВИДИ ПІСЕНЬ

КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВІ	РОДИННО-ОБРЯДОВІ	СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВІ	РОДИННО-ПОБУТОВІ	ЕПІЧНІ	ЛІТЕРАТУРНОГО ПОХОДЖЕННЯ
колядки щедрівки веснянки купальські русальні жниварські ські	весільні голосіння	козацькі чумацькі кріпацькі рекрутські солдатські бурлацькі наймитські заробітчанські стрілецькі пісні УПА переселенські робітничі ремісничі	про кохання про родинне життя жартівливі	думи історичні пісні пісні-хроніки балади романси коломийки частівки	С.Климовський. “Їхав козак за Дунай”. М.Петренко. “Дивлюсь я на небо...”. М.Старицький. “Ніч яка місячна”. Олекс.Олесь. “Сміються-плачуть солов’ї”. Л.Глібов. “Стоїть гора високая”; І.Котляревський. “Сонце низенько”.

Соціально-побутові
пісні завжди
перебували у
взаємодії з усіма
жанрами і видами
народної пісенності,
узагальнено
відбиваючи світ
людських доль у
всьому його
різноманітті.

Зазвичай у соціально-побутових піснях втілено думки, почуття й настрої народу. Тому ці пісні змальовують широку й правдиву картину історичного буття українців, мрії про справедливість, прагнення волі. За словами М. Гоголя, для України народні пісні — це «і поезія, й історія, і батьківські могили».

Родинно-побутові пісні оспівують найважливіші події та явища з родинного життя селян, відображають їхні погляди, мораль. Серед родинно-побутових пісень можна визначити такі основні тематичні групи: пісні про родинне життя, про кохання, жартівливі, колискові, дитячі пісні та ін.

У піснях про родинне життя найбільше уваги приділялося розкриттю взаємин між чоловіком і жінкою та стосунків з іншими членами родини. Доля матері, особливо матері-вдови, є однією з найпоширеніших тем у родинно-побутових піснях.

Найхарактерніші риси пісень про кохання — лірична ніжність, мелодійність. Такі пісні зазвичай виконувались хором під час застілля на весіллях, родинних, хрестинах. Часто в піснях про кохання змальовувались пейзажі — квітучий вишневий садок («Ой у вишневому садочку»), зоряна місячна ніч («Місяц

Фестиваль української народної
пісні